

Jaroslav Samson Lenk

„Hlava se naučila skládat podvědomě“

S Jaroslavem Samsonem Lenkem o skládání srdcem, psaní fanfár a písniček na forbíně. „Měl jsem problémy s levou rukou, takže jsem byl vlastně docela rád, že se nehrálo,“ odpověděl mi folkový a trampský bard a úspěšný hudební podnikatel v jedné osobě Jaroslav Samson Lenk na otázku, jak přečkal koronavirové období se všemi jeho lockdowny. „A letos 1. dubna jsem vydal album Srdcem. Písničky na něj jsem nahrával už od roku 2005, ale vydat ho byl problém: v lisovnách měli střídavě zavřeno...“

TEXT: TOMÁŠ HRUBÝ

Začneme tedy od aktuální desky...

Je to vlastně výběr za 15 let. Já jsem během příprav té desky zjistil, že mám napsané a natočené věci ještě tak na jedno cédéčko. Takže jsem si na tuhle desku řadil věci, co patří k sobě názorem a taky melodikou; hudebně jsem se rozkročil hodně přes most žánru. Nakonec jsem vybral těch správných 21 písní, které jsem tam umístil.

Ta deska je tak trochu řadovka, tak trochu možná bestka, je na ní docela dost písní a ty se postupně natáčely víc než 15 let. To je zvláštní formát. Proč jsou tam věci, které už někdy vyšly?

Když se dělal třicetiletý výběr 60+6 na mé kulaté narozeniny, tak už bylo asi

devět věcí pro cédéčko *Srdcem* natočených. A kluci, kteří mi s tím pomáhali, mě přemlouvali, ať z toho šest věcí na ten výběr dám. A protože jsem věděl, že už se nikdy žádný takový výběr vydávat nebude, tak jsem je tam dal, a tudíž teď vyšly podruhé. Mohl bych nějaké vyhodit a udělat to kratší. Ale já jsem si říkal: proč? Vždyť to k sobě patří, to je, jako kdybys vytrhal z knížky některé listy nebo povídky, protože už byly jednou někde publikované jako ukázka.

Tvé desky se často nejmenují podle jedné obsažené skladby, ale přece jenom: Srdcem – není to už trochu moc srdíčkářské, lásečkářské...?

Já jsem ti přišel na to, že léta se psalo mozkiem, a z těch písniček je vždycky

cítit kalkul. Poslední léta píšu opravdu jenom tak, že mě třeba ta písnička vzbudí v noci ze sna. Ve čtyři ráno mě vyžene z postele, protože mi jde celá jedna sloka plus refrén hlavou. Sama od sebe.

To se ti stává?

Jo, to se mi stává, takže vstanu a naházím to na papír. Zapíškám si to do telefonu a dospím. Ráno se podívám, jestli je tam něco špatně; většinou to bývá celé tak, jak to má být.

Jako že se ti ta písnička zdá?

Hlava se naučila skládat podvědomě. Ona ví, co chceš, a pořád to řadí a hledá. I když ty spíš, tak ona pořád pracuje. No a pak to takhle vyplivne sama. Hele, ty doby, kdy jsem seděl nad papírem: co

Foto: Tomáš Picka

já budu psát? To je pryč. Prostě to buď jednoho dne napíšeš, anebo vůbec nic. Jak říká můj kamarád: seshora posílají, teď zrovna jsou zticha, tak co bychom psali, že jo?

Takhle jsi skládal vždycky?

Dřív jsem si myslel, že když budu mít muziku, tak na ni napíšu nějaký text, ale... ono to většinou nefunguje dohromady. Musí to přijít celé najednou, aby to mělo náladu. Protože jinak je z toho cítit mozek, nikoliv srdce...

Vždycky tedy vzniká hudba i text najednou?

Většinou. U mě většinou. Můj parťák z Hop tropu Láďa Huberták Kučera to

Hlava se naučila skládat podvědomě. Ona ví, co chceš, a pořád to řadí a hledá. I když ty spíš, tak ona pořád pracuje. No a pak to takhle vyplivne sama.

dělá zase jinak. Ten opravdu sedí u papíru, text vyzedí, okolo je hromada zmuchlaných papírů a vztekly Láďa, ale nakonec to dá. Já už to takhle nemám. Za ta léta papíry ubývaly... Jak o tom pořád přemýšlím a jdou mi ty melodie hlavou, tak mi k tomu jdou hlavou i texty... Já jsem se naučil takovou tu hru, kterou nás kdysi učil Karel Plíhal: autobásnění. Jedeš autem, koukáš a tvoříš jakékoli rýmy. A to je systém, jakým já vlastně dneska píšu: chodím po bytě, neustále ze sebe chrlím nějaké voloviny a rodina se válí smíchy. Mozek podvědomě pracuje, a když řeknu něco dobrého, tak si to uloží, sám si to tam upravuje, a najednou máš celý refrén. Jako že nad tím nemusím moc přemýšlet. Většinou

to bývá tak, že když to vyběhne, jako kdybys mluvil, je to přirozené, není to šroubované a jde to s melodií najednou, tak si řeknu – jo, to by mohlo být ono. A potom už to docizeluju.

Muziku potom už taky neměníš?

Většinou ne, ta už bývá hotová.

Když skočíme k tvým autorským začátkům: skupina Máci, rok 1977. Když jsi je zakládal, tak to bylo proto, že jsi měl přetlak tvorby, nebo spíš opačně – toužil jsi hrát s kapelou, ale neměli jste písničky, tak jsi nějak složil?

To bylo přibližně tak, že jsem přišel na Kladno a hledal jsem nějaké parťáky, s kterými bych hulákal po hospodách, poněvadž mě nebavilo koukat na televizi. Tak jsem jednoho dne přišel v Kro-

Já jsem si definoval, že když jde o píseň, tak by měla obstát na forbině jen tak s prostým doprovodem. Když obstojí, tak se za ni může postavit kapela. Kdežto když ta píseň takhle neobstojí, tak ji žádná kapela vzadu nezachrání.

čehlavech do hospody U Černý Máry a tam seděla osadní kapela. Ještě se nejmenovali Máci. Zahráli jsme si navzájem pár písniček a druhý den jsme se domluvili, že bychom to mohli zkusit udělat jako kapelu.

Foto: Tomáš Picka

To znamená, že ty ses přidal k nim?

Já jsem se přidal k nim, ale hodně jsem je změnil, protože jsem přinesl písně. Byl jsem autor, ale bylo to neumělé, a když se na některé ty výtvořky dneska koukám, tak si říkám: pro boha živého, my jsme spíš měli těm posluchačům platit za to, že nás poslouchali... (smích) V podstatě jsem poslouchal nějakou tvorbu a chtěl jsem si napsat taky něco svého. Část těch věcí jsem napsal už na vojně. Tehdy jsme vůbec nevěděli, jak mají fungovat přízvuky a takové věci. Ale když si vezmeš dnešní dobu – na správné přízvuky

se moc nehraje: takový Xindl X to tam střílí od boku a nevádí to...

Postupme od Máků k Hop tropu: když jste zakládali Hop trop, tak už jsi byl ten slavnější, ale přitom bylo od začátku jasné, že osou Hop tropu budou Hubertákovy texty. Bylo to tak?

Ano, bylo to o Hubertákových textech, ale kdyby Huberták skládal všechny melodie, tak budou znít jako Cortés z roku 40. To nejde. Tam někdo musel psát ty fanfáry. No a toho jsem se zhostil já.

Vážně?

Hm. Já si zalezu, píšu si, dělám si svoje a týden nemusím nikoho vidět. Maximálně odpoledne souseďa... dáme si pivo a on pak jde domů...

Řada písničkářů zpívá písničky za sebe, jako výpověď. A pak jsou další, často velice dobré písně, u kterých je jasné, že je ten dotyčný nezpívá za sebe, ale v roli někoho jiného, vlastně jako divadlo. Jak to máš ty? Jsou tvé písně výpovědi?

Hodně. Hodně, ale všechno taky ne. Ono – mezi námi – by to bylo hloupý. To bys musel říct, že písničkář je člověk, který vypovídá, i když ho nikdo nevyšlýchá. (smích) Ne, tak je to řemeslo jako každé jiné. Já jsem si definoval, že když jde o píseň, tak by měla obstát na forbině jen tak s prostým doprovodem. Když obstojí, tak se za ni může postavit kapela. Kdežto když ta píseň takhle neobstojí, tak ji žádná kapela vzadu nezachrání.

S dnešními znalostmi o tom, co děláš – tvorbě, muzice, hudebním podnikání –, děláš bys něco jinak než kdysi?

Dneska vím, že bych nebyl tak velký kamikadze, co se týče investic do něčeho, co nemá návratnost. Velice dobře počítám – ale to je taky tím, že peněz už není ve světě tolik, všechno je daleko dražší, a ty musíš velice dobře spočítat, jestli se tu věc vyplatí, nebo nevyplatí udělat. Protože se ti může stát to, co mému kamarádovi: vydal pexeso, dvacet tisíc kusů, čtyři tisíce prodal a ze šestnácti má postel, na které dodneška spí. (smích)

Baví tě pořád všechno, co děláš?

Mě to baví úplně nejvíc. Na desce Srdcem to vlastně dokazují: tam je snad deset různých žánrů a mě to baví všechno. Baví mě různé typy muziky a tím, že jsem se skamarádil s profesionálními aranžéry a muzikanty, tak bych mohl v podstatě dělat, úplně co chci. Jediné, co jsem v Česku nechtěl nikdy dělat, je muzikál, protože tady jsou to spíš písničkářské než muzikálové, a to jsem nikdy dělat nechtěl. ☒

Jaroslav Samson Lenk

(* 1956) – písničkář, hudebník a zpěvák. Hraje a vystupuje od roku 1972, v roce 1977 založil skupinu Máci, kde začal uplatňovat vlastní tvorbu. Po jejím rozpuštění v roce 1993 sestavil řadu dalších seskupení (Samson a jeho parta...), v současnosti působí nejčastěji jako sólový písničkář. V roce 1980 spoluzaložil tramskou kapelu Hop trop, která od té doby působí bez jediné změny v sestavě. Od roku 1988 je členem volného seskupení písničkářů Redl, Lenk, Janoušek. Uváděl nebo uvádí hudební festivaly (Lodenice v Piešťanech, Tramský širák ve Štokách u Jihlavy...). Je autorem hudby a textů k 14 sériím populárních večerníčků Václava Chaloupka o zvířatech. Jeho diskografii (se všemi výše uvedenými seskupeními) tvoří 30 alb (bez samplerů a reedic), získal čtyři zlaté a jednu platinovou desku. Na 64 albech je podepsán jako producent nebo spoluproducent. V letech 1992–2012 byl pořadatelem festivalu Muzika v Hrádku u Rokycan, v současnosti je spoluproducentem festivalu Tramský širák ve Štokách u Jihlavy. Je majitelem nahrávacího studia a vydavatelství Jumbo a spolujednatel Rádia Samson a Rádia Západ. Žije a pracuje ve Starém Plzenci.